

E.S.-IX 2020

MEMORIAL
General Marii Wittek

*Przebieg szpital
Okr. Bydł. t. m. 446*

zdj. brak

AK WSK
Okr. Nowogródek
77 p.p AK

** Oszmian Jadwiga
z d. Bohdan
ps. „Siostra Antonina”

5194/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Osmian Jadwiga.....

AK. 652. Okr. 0240. gródka. 77. pp. AK

..... 5194 / 652 .....

I./1. Relacja k. 1 s. 1-2

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 3 s. 1-5

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora k. 2 s. 1-2

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 — 1945

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. —

VI. Fotografia i brak

MEMORIAL

General Marii Wittek

o osobie Osramian Jadwiga T: 5194/0584
(nazwa zespołu, zbioru, kolekcji i sygnatura akt) Okr. 0404040404

Lp.	Nazwisko i imię korzystającego	Temat pracy (ewent. cel wykorzystania)	Data korzystania
1	Ks. Kerska	zobowiązanie książki	IX '20
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

№1. Relacja

1. Relacja - życiowyś klasny Jachwigi

Oskmian, rkp. onyq. z 19.01.1993

k.1 s. 1-2

Jordusya Osennian
zam. Tuchola
ul.

Tuchola 19.07.19

1/1/1

Życiorys

Urodziłem się 1.10.1904 roku w Stomimie
z ojca Antoniego i matki Antoniny z domu
Dudek.

W Stomimie ukończyłem szkołę powszechną
i seminarium nauczycielskie.

Następnie ukończyłem w Wilnie szkołę
panstwową i ukończyłem ją w 1929 roku.

Pracę pedagogiczną rozpocząłem w Karie Chonych
w Stomimie, a w roku 1930 przeniósłem się do

Baranowa. Tam również pracowałem

w Karie Chonych, do wybuchu wojny w 1939 roku

i w czasie okupacji sowieckiej i niemieckiej

15.09.1943 roku wstąpiłem do oddziału Armii

Krajowej - dowodzonego przez „Bagnere”

(Czesław Ziejackowski)

Przyjęte z bronią 15.09.1943, w Niciem

gm. Bieda pow. Loba przez Komendanta

„Bagnere”. Otrzymałem przydział do

12 pułku partyzanckiego w Niciem

na oddział Chonych na tyfus.

Przy Chonych na tyfus pracowałem

do grudnia 1943 roku, a od 1944

1/1/2
s. 1/1/2
styczenia w 1944 roku w szpitalu w Bielicy
przy rewych partyzantach
Podczas ucieki, "Ostue Bremen" szpital z Bi-
licy był przetransportowany w kierunku
na Wiedeń. Bremen czynny udział w transpor-
cie chorych pod Wilmno.

Po wyzwoleniu Armii Krajowej 17.07.1944 roku
ciesi chorzy przetransportowani do szpitala
w Wilmnie a cieci po domach przy ucieczce.
Po wyzwoleniu szpitala wrócić do Beromünster.
Temu przyczyniła się choroba reumatyzmu.
Do Polski wrócić w 1945 roku i zamieszkać
w Bytomiu.

W 1953 roku wyjechać z żoną do Bronistenu
Orsmerne i zamieszkać w Bytomiu, a potem
w Gorticach województwa Kresów.

Od roku 1969 zamieszkać z żoną i córką
w Tucholi, córka moja zginęła tragicznie
w 1975 roku a w 1978 roku z żoną moją
żoną. Miałam siostrę i nie przetrwała młodość
z bratnią krewią

Jadwiga Osman

1/2. Dokumenty dotyczące relatora:

1. „Oświadczenie świadka” - Stanisław Potrowski -
- z 1.12.1992 - dot. działalności gadiugi
Oszmian, oryg. k. 1 s. 1-2
2. „Oświadczenie świadka” - Włodzimierz (...):
ps. „Krewa” - z 11.01.1993 - dotyczy działalności
gadiugi Oszmian, kserokop. k. 1 s. 3-4
3. str. 1 i 2 leg. ? - dot. m. im. terenu
działalności konspiracyjnej g. Oszmian,
oryg. k. 1 s. 5

1/3/1

Toruń, dnia 1.12. . 199

Stanisław Piotrowski
pseudonim: "Miś"

Toruń,

imie, nazwisko, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla meżatek nazwisko panienskie)

OSWIADCZENIE SWIADKA

Ja, uczestnik (czka) - (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. - od-do) . jako żołnierz Armii Krajowej IV. Bat. 77 Pułku Piechoty Zgrupowania Nadniemeńskiego od 15.06.1943 do 17.07.1944. . . . .

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym (inny dokument), seria i numer . . . . . wystawionym dnia przez KP. MO . . . . .

Toruń 17.10.1964. r. . . . . oświadczam, że Ob. Jadwiga ~~Bonda~~ Oszmian syn (córka) . Antoniego . . . . . urodz. dnia 01.10.1909 w Słonimie . . . . .

jest mi znany(a) osobiscie jako uczestnik (czka) - wymienić formację ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. oraz okoliczności

z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (ca) oświadczenie i czasokres od-do) IV. Batalionu 77 P. Piechoty Armii Krajowej Zgrupowania Nadniemeńskiego. Kol. Oszmian w tym batalionie służyła od m-ca

września 1943 do 17. lipca 1944. Była pielęgniarką w szpitalu partyzanckim dla chorych na tyfus w miejscowości Niecieczy a od stycznia 1944 r. w szpitalu dla ogólnie chorych w Bielicy, pow. Lida, woj. Nowogródek.

Została zaprzysiężona przez Komendanta Oddziału "Ragnera" /Zajączkowski Czesław/ 15.09.1943 w miejscowości Nieciecz. Byłem chory na tyfus w m-cu listopadzie 1943 i ko. Jadwiga Bonda Oszmian opiekowała się mną.

W tym czasie posiadał(a) pseudonim(y) "Siostra Antonina" . . . . .

stopień wojskowy . . . . . pełnił funkcje pielęgniarki . . . . .

oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaje, miejscowości, czasookresy, itp.) . . . . .

50 . . . . . Podczas akcji "Ostra Brama" opiekowała się rannymi i chorymi, którzy
byli transportowani w kierunku na Wilno. Po rozwiązaniu Armii Krajo-
wej umieszczala chorych w szpitalach i na melinach. . . . .

Wyzej wymieniony byl represjonowany(a):wymienic jej rodzaje,miej-
scowosci,czasookres,organy represjonujace,z jakich powodow itp.

Jesli swiadek jest czlonkiem organizacji kombatanckiej powinien
podac jej nazwe,wpisac nr.legitymacji czlonkowskiej,date jej wyda-
nia,przez kogo . Jestem czlonkiem Swiatowego Związku Żołnierzy Armii
Krajowej.w.Toruniu.

Czy swiadek posiada uprawnienia kombatanckie;podac kiedy i przez
kogo przyznane,nr.legitymacji(zaswiadczenia),date wydania .Posiadam
zaświadczenie o uprawnieniach kombatanckich Nr.141320
wydane 13.05.1976 przez ZBOWiD Zarząd Wojewódzki w Toruniu
z tytułu służby w Ludowym Wojsku Polskim w czasie wojny i
udziału w ruchu oporu Armii Krajowej od 15.06.1943 do 17.07.1944.

potwierdzam wiarygodnosc
podpis swiadka

Protowski Stanisław

Opinia organizacji kombatanckiej:

*Strzeżem się, że ktoś jest zweryfikowanym członkiem
naszej Organizacji. -*

miejscowość, data

10 sierpnia, 10. VIII. 1992

Stołowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
Kolo w Toruniu
ul. Mickiewicza 9

Sekretarz

[Signature]

pieczęć organizacji kombatanckiej
imie, nazwisko, funkcja

ZARZĄDU KOŁA
Stołowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej
w Toruniu

mgr Stefan Murczak

mgr Stefan Murczak

ppor. rez. lotnictwa C. Nowicki, "Mewa"
ol-ca kompanii CKM w 10. bat. 77 AK

Porzucenie dnia 11. 01. 1943 r.

69-725. Porzucenie

oświadczanie, pseudonim i adres
składającego oświadczenie
(dla mężatek nazwisko panieńskie)

1/2/3

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, uczestnik (czka) — (wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę obozu, więzienia itp. — od — do)
Zgrupowania Nadmorskiego 10. bat. 77 pp AK. od początku października 1943 r.
do 09-go października 1944 r.

świadomy odpowiedzialności za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący (a) się
dowodem osobistym (innym dokumentem), seria i numer

wystawnionym dnia przez 21. 04. 1967 r. KMMO Porzucenie

oświadczam, że Ob. Jadwiga Oszińska ..... syn (córka) Antoni

urodz. dnia 1-go października 1909 r. w Białymostku (obwód Białystok)

jest mi znany (a) osobiście jako uczestnik (czka) — wymienić formację, ugrupowanie, jednostkę, nazwę
oboza, więzienia itp. oraz okoliczności, z jakimi świadek zetknął się z otrzymującym (cą) oświadczenie

I czasokres od — do) od początku października 1943 r. do 16-go lipca 1944 r.

w tym czasie był z nią w więzieniu w Niemcewicach i nieco później w Białymostku.
W tym czasie pracowała ona jako pielęgniarka w szpitalach partyzanckich
u str. "Demona". Ja tamto więzienie odwiedziłem w tym czasie, ponieważ
ol-ca kompanii CKM w 10. bat. 77 pp AK. jechałem do miejsc plutonu
skrytych w Białymostku i innych miejscowościach.

Wyżej wymieniony (a) posiadał (a) pseudonimy (y) „siostra Antonina”

stopień wojskowy ..... pełnił funkcję pielęgniarki

oraz brał udział w następującej działalności zaliczanej do uprawnień kombatanckich (wymienić jej rodzaj
miejscowości, czasookresy itp.) pod koniec sierpnia 1943 r. gdy spotkałem w tym czasie

siostrę Antoninę — w sierpniu 1944 r. pracowała ona w partyzanckim szpitalu
zakamery w Niemcewicach jako pielęgniarka u str. ppot. "Demona" i opiekowała
się żołnierzami 10. bat. chorwackiej na tyfus płaceniasty, a następnie po wy-
gaśnięciu epidemii przenieśli do szpitalu w Białymostku gdzie opiekowała się
chornymi i chorymi 10-go batalionu strzelców. Jej ostatni widok miałem
aż do dnia 16-go lipca tj. rozstania z żołnierzami 10. bat. przy wyjściu z obozu

1/2/4

Wyżej wymieniony był represjonowany (a): wymień jej rodzaj, miejscowości, czasokres, organ represjonujące (nazwę), z jakich powodów itp.

Jeśli świadek jest członkiem organizacji kombatanckiej powinien podać jej nazwę, wpisać numer legitymacji członkowskiej, datę jej wydania, przez kogo

*Sławomir Jurgec: Bohater Armii Krajowej
nr leg. 029817. 10.11.1991r. Zarząd Okręgu Wielkopolska*

Czy świadek posiada uprawnienia kombatanckie; podać kiedy i przez kogo przyznano, nr legitymacji (zaświadczenia), datę wydania *Tak*

Zaśw. 573/53. z dn. 11.01.1979. ZBONiD w Poznaniu (Zarząd Województwa)

Łobky
własnoręczny podpis

PREZES
Zarządu Okręgu Wielkopolska
Łobky
pocz. rez. mgr Stefan Łyżwa
poczwierdzam wiarygodność podpisu świadka

*Świadok się nie wpuści w wywiad
a tonkiem swojej organizacji*

**Światowy Związek Żołnierzy
ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA
Al. Niepodległości 16, tel. 69-89
80-713 POZNAŃ
Konto: PKO 10/Poznań
pocz. nr 69-13-94/56-132
knię i nrzwisko, funkcja**

.....
miejscowość, data

Leg. Świątowego Zw.
Łotwiensy AK

1/2/5

str. 1 1/2/5
Nr legitymacji .....
Jadwiga Osębian .....
imię i nazwisko .....
Antoni i Antonina .....
imiona rodziców .....
1.10.1909 r. ....
data urodzenia .....
Stenim .....
miejsce urodzenia .....
miejsce wystawienia legitymacji .....
data wystawienia legitymacji .....

str. 2
"Siostra Antonina" .....
pseudonim .....
Nowogródka .....
okręg i działania .....
15 Bat. 77 Pułk. Bielski .....
Armii Kuźniewej .....
przydział .....
bez stopnia .....
ostatni stopień w AK .....

1/3. Inne materiały dokumentacyjne:

1. Deklaracja - zgłoszenie Jarmy Oszmian z 19.01.1993 do Stow. Żołnierski AK, kserokop. (s.1.) k. 15.1
2. Oświadczenie Jarmy Oszmian z 19.01.1993 - dot. olanych osob., kserokop. k. 15.2

9. Inne odznaczenia ..... *nie* .....
/nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane/

10. Przebieg służby /czasokres, nazwa, funkcja/:
a. do 1939r. .... *nie* .....
b. SEP, ZWZ-AK 04.15.09.1943. - 19.17.07.1944. rok .....
w szpitalu partyzanckim IV Bat. 77 Pułku
Piechoty Armii Krajowej w Włocławku. H. w. w. w. w. w. w.
c. P.S.Z na Zachodzie ..... *nie* .....

11. Karta Kombatancka /nr, data wystawienia, przez kogo wydana/

12. Represjonowany /rodzaj/:
a. I.IX.1939r. - 15.I.1945 r. .... *nie* .....
b. Po 15.I.1945 r. .... *nie* .....

Wierzę w prawdziwość danych potwierdzam podpisem
Jadwiga Osinnam

WZNIKŁA WERYFIKACYJNA ..... /Kdzo. Srodeńska/

Wierzę w prawdziwość danych i niniejszej deklaracji i posiadanie do uzyskania
uprawnień członkowskich Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej
/miejscowość, data/

Nazwiska i imię
1. ....
2. ....
3. ....

Wzięty w poczet członków wychodzących Stowarzyszenia Żołnierzy
Armii Krajowej ..... /nr ewidencyjny, miejscowość, data/

SARZAD OKREGU

Nazwisko i imię
1. ....
2. ....
3. ....

O S W I A D C Z E N I E

1/13/2

1. Nazwisko i imię *Oszmian Jachryfa* . . . . .
  2. Dla mężatek nazwisko panięskie *B.oholca* . . . . .
  3. Data i miejsce urodzenia *1.10. 1909 rok* . . . . .
  4. Imiona rodziców *Antoni i Antonina* . . . . .
  5. Pseudonimy *„Siostra Antonina”* . . . . .
  6. Przynależność do partii politycznych /od kiedy do kiedy /
nie należałem . . . . .
  7. Pracowałem w aparacie ścigania / MO, UB, prokuratura, infor-
 macja wojskowa, ORMO / od - do *nie pracowałem* . . . . .
  8. Byłem członkiem ZBOWiD-u / od kiedy do kiedy / . . . . .
nie byłem . . . . .
- Jakie pełniłem funkcje i w jakich jednostkach organizacyjnych
 od - do *jako prelegentka w szpitalu partyzanckim
 w Bat. F.F. Pietkai Pięchły Armii Krajowej
 Zgrupowania Maczyskiego*
9. Złożyłem oświadczenie o wystąpieniu ze ZBOWiD-u i skreśleniu
 mnie z listy członków w dniu *nie stwierdzam* . . . . .

Wiarygodność powyższych danych potwierdzam własnoręcznym podpisem

Jachryfa Oszmian

Tuchola
Bydgoszcz, dnia *19.01.1993 rok* . . . . .

Ozmian
Jadwiga

 BARBARA
CZŁUCHÓW

TECZKA WIĄZANA
"BEZKWASOWA" 250G

5 906099 000653